

SU PÕHJAMAA PÄIKESE KULLAST

Tuudur Vettik/ Markus Univer

Lugupeetud noormeestekooride dirigendid,

Noormeestekooride kavas olev Eesti koorimuusika klassika näide Tuudur Vettiku sulest on vast üks eredamalt kogu peo kontseptsiooniga, "Püha on maa", haakuvaid teoseid. Juba ainuüksi selle laulu pealkiri väljendab minu jaoks väga otseselt "Püha on maa" taju...

Eks koorimuusika klassika puhul on alati küsimus, kuidas võiks või suisa peaks interpretatsiooni mõttes kõlama laul tänasel päeval. Mina näen seda laulu eelkõige kui karget, puhast kõlavälja. Harmoonia puhtus ja ilu võiksid olla see, läbi mille rahvusromantism 21. sajandil end eelkõige kuulama paneb. Justkui kõlaks see teos violade ja tšellode karges puhtas esituses. Teisalt ei saa päris mööda vaadata traditsioonist, mistõttu ei ole väheoluline ka nii-öelda tundeline, tekstist lähtuv agoogika.

Nüüd aga laulust detailsemalt. Strukturaalselt on selgelt minu jaoks eristatavad kolm üksust:

taktid 1-6; taktid 7 (eellöögiga)-10; taktid 11(eellöögiga)-14.

Lühidalt öeldes olgu alati salmi teine pool (7. takt eellöögiga) võrreldes alguse lõiguga aktiivsemas, edasiviivamas tempos ning palun võtta tõsiselt 11. takti peale kirjutatud sõna "Laialt". Plaan oleks siiski igas salmis pisut laiendada kahes viimases süsteemis, et seal esinev harmoonia tihedus tuleks esile. Iga salmiga võiks "Laialt" minna laiemaks, olles 1. salmis pigem vaid mõtteline, viimases selge *meno mosso*, 2. salmis seal kusagil kahe vahel.

Hingamiste osas olgu kõik lihtne ja loogiline: ehk siis iga kahe takti tagant.

6. takti kirjutatud "tenuto"-t tõlgendan kui "kuula ja fikseeri see ilus B-duur sekstakord". Otseselt tempot selles taktis ei muudaks, pigem lihtsalt selline kõrgendatud tähelepanuga akordi fikseerimise hetk. 13. taktis olev koma kehtib kõikides salmides.

Salmide ülesehitus dünaamilises mõttes võiks olla analoogne Ernesaksa "Mu isamaa on minu arm" lauluga: 1. salm mp, loomulikult, 2. salm mf, aktiivsemalt, 3. salm p dolce, pühalikult, kasvuga teises pooles võimsasse lõppu (analoog: "Su linnud und mul laulavad, mu põrmust lilled õitsetad").

Olgugi et juhatan laulu 4-peale, tuleb kasuks tajuda fraase muusikaliselt justkui *alla breve* "pika pintsliga".

Viimati oli see laul laulupeo kavas 2007. aasta noortepeol maestro Alo Ritsingu juhatusel. Olin ise tookord 21-aastane koolisegakooride laulja, kes just selle laulu maagiliselt kutsuva kõlamaailma tõttu otsustas minna ka koos noormeestekooridega lavale. Loodan, et see aegumatu laul kõnetab ka tänaseid noori samavõrd eredalt kui kunagi mind.

Jõudu-jaksu loo õppimisel ja kohtumiseni XIII noorte laulupeo teel,

Pärt Uusberg

